

Τρίτη, 8 /12/2015

**Χαιρετισμός του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Νίκου Αναστασιάδη
στο 4^ο Ενεργειακό Συμπόσιο**

Για να μπορέσουμε να έχουμε ακριβέστερη εικόνα για τα ζητήματα ενέργειας και την στρατηγική σημασία τους στη σύγχρονη πολιτική πράξη, θα πρέπει για λίγο να κοιτάξουμε την περιοχή μας από ψηλά. Να διαπιστώσουμε τη γεωστρατηγική διάταξη, να διαμορφώσουμε άποψη για τη μεγάλη εικόνα και, στη συνέχεια, να αποφασίσουμε πώς αντιμετωπίζουμε την κατάσταση που έχουμε ενώπιον μας. Με τις σκέψεις αυτές, θα επικεντρωθώ στο ερώτημα, στο οποίο αναζητείτε απαντήσεις στο Συνέδριό σας σήμερα και αφορά στην «Ενεργειακή συνεργασία των χωρών της περιοχής».

Η μεγάλη, λοιπόν, εικόνα έχει μερικά χαρακτηριστικά ορατά με την πρώτη ματιά. Το πρώτο χαρακτηριστικό είναι πως στην Ανατολική Μεσόγειο υπάρχει σημαντικός – ακόμη και με παγκόσμιο μέτρο- ενεργειακός πλούτος. Οι πρόσφατες ανακαλύψεις από την Αίγυπτο στο Zohr, οι παλαιότερες στο Λεβιάθαν και βεβαίως οι δικές μας ανακαλύψεις στο οικόπεδο 12, συνιστούν μία πραγματικότητα. Αποτελούν στο σύνολό τους αποθέματα, τα οποία αθροιζόμενα, είναι αρκετά ώστε να ικανοποιήσουν όχι μόνο τις ανάγκες των χωρών της περιοχής, αλλά και επί πλέον μπορούν να εξαχθούν προς κάθε κατεύθυνση. Κυρίως προς χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που διψά για επαρκή αποθέματα φυσικού αερίου, τα οποία θα προμηθεύεται με ασφάλεια για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Την ίδια όμως ώρα, στην ίδια περιοχή που ευλογήθηκε με αυτό τον πλούτο, σοβούν πολεμικές αναμετρήσεις. Σοβούν κρίσεις οι οποίες δεν επιτρέπουν –ή δεν επέτρεπαν μέχρι σήμερα- την πλήρη αξιοποίηση των πηγών ενέργειας που κάθε χώρα ξεχωριστά έχουμε εντοπίσει. Δεν θα αναλύσω, βεβαίως, τις εθνικές διαφορές μεταξύ των κρατών της περιοχής, οι οποίες άλλωστε είναι καλά γνωστές σε όλους μας.

Φίλες και φίλοι,

Μέχρι σήμερα, οι χώρες της περιοχής μας λειτουργούσαν, κατά κανόνα, με μία λογική που οδηγούσε σε μηδενικό όφελος για όλους. Μία φράση που αποδίδεται στον Αϊνστάιν, αναφέρει πως «δεν μπορείς να λύσεις ένα πρόβλημα ακολουθώντας τον τρόπο σκέψης που είχες όταν το δημιούργησες».

Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η κρίση, την οποία βιώσαμε στην κυπριακή Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ) με τις εκβιαστικές ενέργειες της Τουρκίας, τις οποίες σήμερα φαίνεται να έχουμε ξεπεράσει. Τέτοιες ενέργειες μπορεί να οδηγούν σε επιβεβαίωση των παραδοσιακών εμμονών σε ό,τι αφορά στην ερμηνεία του εθνικού συμφέροντος, ωστόσο συνιστούν πολιτικές απόψεις που δεν οδηγούν σε υπέρβαση των προβλημάτων. Αντιθέτως, συμβάλλουν σε παγίωσή τους μέσα από στερεότυπες συμπεριφορές, οι οποίες τείνουν να αποκλείουν τελικά την αξιοποίηση ή την πλήρη αξιοποίηση ενός πλούτου που μπορεί να συμβάλει στην πρόοδο όλων.

Αυτό ακριβώς το μοντέλο λειτουργίας είναι που ανατρέπουμε με την πολιτική που θέσαμε σε εφαρμογή τα τελευταία χρόνια. Προωθούμε συνέργειες με τις χώρες της περιοχής μας, με τρόπο που ουσιαστικά τείνει να οδηγήσει σε σύγκλιση τα εθνικά συμφέροντα αποκλινόντων μέχρι σήμερα παραγόντων. Θέσαμε τη συνεργασία μας με τις χώρες της περιοχής πάνω σε τρεις βασικούς άξονες:

- i) Ο πρώτος είναι ο σεβασμός του διεθνούς δικαίου. Ακόμη και χώρες που δεν έχουν υιοθετήσει τη Διεθνή Σύμβαση για το Δίκαιο της Θαλάσσης όπως το Ισραήλ, συνεργάζονται μαζί μας, καθώς επίσης και με άλλες χώρες, χωρίς να παραγνωρίζουν στην πράξη όλες τις σχετικές πρόνοιες του διεθνούς δικαίου.
 - ii) Ο δεύτερος είναι οι συνέργειές μας να συγκλίνουν προς το κοινό όφελος. Αυτή είναι μία διάσταση, η οποία αναδεικνύεται, μεταξύ άλλων, με τις συμφωνίες συνεκμετάλλευσης που έχουμε ήδη συνυπογράψει με την Αίγυπτο, ενώ και με το Ισραήλ βρισκόμαστε στο τελικό στάδιο επεξεργασίας τις σχετικής συμφωνίας. Οι διαδικασίες αυτές ακολουθούν τον καθορισμό των ορίων της μεταξύ μας ΑΟΖ που αποτέλεσε τον πρώτο κρίσιμο παράγοντα για τα επόμενα βήματα. Επί πλέον, αυτή η πτυχή λαμβάνεται ιδιαίτερα υπόψη κατά τη διαμόρφωση των τεχνοκρατικών προτάσεων που, εν τέλει, θα επιλεγούν προς υλοποίηση των σχεδιασμών.
 - iii) Και ο τρίτος άξονας είναι το γεγονός ότι οι συνεργασίες μας δεν στοχεύουν στη δημιουργία ενός άξονα που θα στρέφεται εναντίον συμφερόντων άλλων
-

χωρών. Αντίθετα, η λογική, πάνω στην οποία οικοδομούμε τις συνεργασίες μας, συνιστά μία ανοικτή πρόσκληση προς όλες τις χώρες της περιοχής μας για να μοιραστούμε τα οφέλη που προκύπτουν από τα αποθέματα φυσικού αερίου. Αυτό είναι πιστεύουμε το γεγονός που σε πολιτικό επίπεδο, δημιουργεί συνθήκες σταθερότητας και εμπιστοσύνης που, με τη σειρά τους επιτρέπουν σε τρίτες χώρες ή και μεγάλες εταιρείες να επιδιώκουν τη συνεργασία μαζί μας. Μέσα σε αυτό το σκηνικό, υπάρχει η δυνατότητα να ενταχθούν και άλλες χώρες της περιοχής, παρέχοντας έτσι προστιθέμενη αξία στις πρωτοβουλίες μας.

Θα ενθυμάστε ότι πολύ πρόσφατα βρισκόμουν στην Ιορδανία, με την οποία διατηρούμε άριστες σχέσεις και συζητήσαμε την προοπτική ευρείας συνεργασίας και με αυτή τη χώρα. Κατά την επίσκεψή μου στο Αμάν, τον περασμένο μήνα, θέσαμε τις βάσεις για μία ευρύτερη ενεργειακή συνεργασία και με την Ιορδανία. Προς τον σκοπό αυτό, αναμένεται να οριστούν ημερομηνίες για επίσκεψη σε πρώτη φάση του Υπουργού Ενέργειας της Ιορδανίας στην Κύπρο, ενώ ενδεικτική της βελτίωσης και περαιτέρω εμβάθυνσης των σχέσεών μας είναι και η απόφαση που ελήφθη για άνοιγμα Πρεσβείας της Ιορδανίας στη Λευκωσία.

Παρενθετικά, επισημαίνω σε αυτό το σημείο πως, τα τελευταία χρόνια, έχουμε βελτιώσει σημαντικά τις σχέσεις μας με σειρά χωρών του Αραβικού Κόλπου και είναι άξιο επισήμανσης πως, μετά από πενήντα χρόνια, η Σαουδική Αραβία, μία χώρα με εξέχοντα ρόλο στον Αραβικό Κόσμο, ανοίγει Πρεσβεία στην Κύπρο –χωρίς να παραγνωρίζεται το Μπαχρέιν που από την εγκαθίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας για πρώτη φορά εγκαθίδρυσε φέτος διπλωματικές σχέσεις με την Κύπρο.

Ταυτόχρονα, οι σχέσεις μας με τις χώρες μέλη της Ισλαμικής Διάσκεψης έχουν επίσης βελτιωθεί και οφείλω να αναγνωρίσω ότι αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό και σε ευπρόσδεκτες παρεμβάσεις από το Κάιρο. Το γεγονός αυτό είχε τη θετική αντανάκλασή τους και σε ψηφίσματα που εγκρίθηκαν για την Κύπρο. Θα πρέπει να αναφέρω ότι η Ισλαμική Διάσκεψη, για χρόνια –αφού επέτρεψε να θεωρείται το ψευδοκράτος ως παρατηρητής-, εξέδιδε ψηφίσματα υπέρ της αναγνώρισης του ψευδοκράτους ή φίλα διακείμενα με τις πολιτικές θέσεις των όσων σχεδίαζαν παλαιότερα την αναγνώριση ενός κράτους. Θα πρέπει να πω ότι, από τον Σεπτέμβριο

2014, σε κάθε Σύνοδο Κορυφής της Ισλαμικής Διάσκεψης, ουδένα ψήφισμα εγκρίνεται πλέον όσον αφορά στο παράνομο καθεστώς της «Τουρκικής Δημοκρατίας της Βόρειας Κύπρου».

Με άλλα λόγια –και είναι αυτό που έχει σημασία-, ο εντοπισμός του φυσικού αερίου στην κυπριακή ΑΟΖ παρέχει στη χώρα μας, εκτός από δυνητικά σημαντικά οικονομικά οφέλη, τη δυνατότητα να αναδείξουμε τον θεσμικό, γεφυρωτικό μας ρόλο και τον δημιουργικό χαρακτήρα που μπορεί να έχει ένα κράτος μέλος της ΕΕ σε μία περιοχή με τα χαρακτηριστικά της Ανατολικής Μεσογείου. Αυτή η πολιτική μετατρέπεται σταθερά, καθημερινά από σχέδιο επί χάρτου, σε πολιτική πραγματικότητα.

Επισημαίνω πως αύριο κιόλας θα βρίσκομαι στην Αθήνα σε μία ακόμη τριμερή συνάντηση κορυφής μεταξύ Ελλάδας-Αιγύπτου-Κύπρου. Πολύ σύντομα πιστεύω ότι θα είμαστε σε θέση να ανακοινώσουμε και τις ακριβείς ημερομηνίες για τη συνάντηση κορυφής μεταξύ Ελλάδας-Ισραήλ-Κύπρου, τον Ιανουάριο. Στις συναντήσεις αυτές, θέτουμε τις βάσεις για το πλαίσιο συνεργασίας και ορίζουμε τις παραμέτρους, εντός των οποίων θα πρέπει να κινηθούν οι τεχνοκράτες που θα κληθούν να υλοποιήσουν τις αποφάσεις.

Ίσως, υπάρχει η εντύπωση πως όλες αυτές οι επαφές συγκλίνουν στην αναβάθμιση απλώς των εμπορικών μας σχέσεων. Η εμπορική και οικονομική διάσταση είναι σημαντική σε αυτό το περιβάλλον, χωρίς αμφιβολία. Ωστόσο, μέσα από αυτές τις εμπορικές σχέσεις, εμείς διακρίνουμε τη στρατηγική σημασία για την περιοχή ανάπτυξης ενός δικτύου επικοινωνίας και σύγκλισης συμφερόντων που θα πηγαίνει πολύ πέρα αυτού. Στόχος μας είναι, κλιμακωτά, σταθερά και στον βαθμό που εξελίσσονται και ωριμάζουν αυτές οι διεργασίες, να εμβαθύνουμε τη συνεργασία μας με τις χώρες που συντάσσονται σε αυτή την ενεργειακή συμμαχία.

Φίλες και φίλοι,

Παραμένει πάντοτε καθοριστικό στοιχείο το γεγονός πως η χώρα μας αποτελεί από το 2004 μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η θεσμική μας σχέση αποτελεί ένα προνόμιο, το οποίο έχουμε την αίσθηση ότι αποτελεί υποχρέωσή μας να αξιοποιήσουμε προς το συμφέρον τόσο των χωρών της περιοχής, όσο και της ίδιας της Ένωσης.

Τα στοιχεία που έχουμε στα χέρια μας, για τις μελλοντικές ανάγκες φυσικού αερίου στην ΕΕ, επιβεβαιώνουν ότι, μέχρι το 2020, οι ανάγκες της Ευρώπης θα αυξηθούν στα 474 δις κυβικά μέτρα τον χρόνο, από 430 δις κυβικά μέτρα που είναι σήμερα. Την ίδια ώρα, προβλέπεται ότι η σημερινή παραγωγή φυσικού αερίου από χώρες της Ευρώπης θα μειωθεί μέχρι το 2020 από τα 134 δις κυβικά μέτρα στα 110. Αυτό πολύ απλά σημαίνει πως η εξάρτηση της Ευρώπης από τις εισαγωγές φυσικού αερίου θα συνεχίσει να αυξάνεται.

Γι' αυτό και στα Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του περασμένου Μαρτίου, καταγράφεται πως θα πρέπει «να χρησιμοποιηθούν όλα τα μέσα εξωτερικής πολιτικής για τη σύναψη στρατηγικών εταιρικών σχέσεων στον τομέα της ενέργειας με χώρες παραγωγής και διαμετακόμισης που αποκτούν συνεχώς μεγαλύτερη σημασία, ιδίως με στόχο την προώθηση της ενεργειακής ασφάλειας, διασφαλίζοντας παράλληλα την κυριαρχία και τα κυριαρχικά δικαιώματα των κρατών μελών να εξερευνούν και να αναπτύσσουν τους φυσικούς πόρους τους».

Πρόκειται για μία απόφαση, η οποία αποκτά κρίσιμη σημασία για τη χώρα μας, ιδίως αν αντιμετωπιστεί στο ευρύτερο πλαίσιο ενεργειακής ασφάλειας που διαμορφώνει η Ευρωπαϊκή Ένωση, στο οποίο λαμβάνονται υπόψη τα κυπριακά αποθέματα και επιπλέον προβλέπεται, μεταξύ άλλων, και η δημιουργία Μεσογειακού Ενεργειακού Κόμβου στη Νότια Ευρώπη. Αναδεικνύεται, έτσι, η σημασία των ενεργειακών αποθεμάτων της ανατολικής Μεσογείου και επισημαίνεται ευθέως η στρατηγική σημασία της Κύπρου ως ευρωπαϊκού ενεργειακού κόμβου.

Πρόκειται για εξελίξεις που επισημαίνω με ικανοποίηση, καθώς επιβεβαιώνουν πως οι προσπάθειές μας όχι μόνο έχουν απήχηση, αλλά αρχίζουν να αποδίδουν και χειροπιαστά αποτελέσματα.

Κυρίες και κύριοι,

Όπως επεσήμανα και σε πρόσφατη ομιλία μου, η χώρα μας γυρίζει σελίδα. Αποφύγαμε τον κίνδυνο της οικονομικής κατάρρευσης, σταθεροποιήσαμε την οικονομία και ανιχνεύουμε πλέον σαφείς ενδείξεις επιστροφής σε υγιείς οικονομικές συνθήκες. Δημιουργούμε πια τις προϋποθέσεις ασφαλούς και αιεφόρου επιστροφής σε ανάπτυξη.

Όπως διαφαίνεται από τα στατιστικά στοιχεία που έχουμε στη διάθεση μας, στην πλειοψηφία των τομέων οικονομικής δραστηριότητας υπάρχουν προοπτικές ανάπτυξης. Ιδιαίτερα, όμως, η ανακάλυψη των αποθεμάτων φυσικού αερίου, εντός της ΑΟΖ μας, δημιουργεί εξαιρετικές προοπτικές επενδύσεων. Συνιστά ένα νέο κλάδο οικονομικής δραστηριότητας στη χώρα μας, με τεράστια δυναμική.

Ο τίτλος του Συμποσίου σας είναι «Ενέργεια: Ώρα για αποφάσεις». Μπορώ, με βεβαιότητα, να αναφέρω πως είμαστε πράγματι εγγύτατα στην ώρα των αποφάσεων.

Το 2016, θα είναι η χρονιά αποφάσεων που θα καθορίσουν την εν γένει πορεία αξιοποίησης των ενεργειακών μας αποθεμάτων –αυτών που έχουν ανακαλυφθεί και εύχομαι και αυτών που θα ανακαλυφθούν. Είναι καλά γνωστό ότι οι ανακαλύψεις στο αιγυπτιακό Zohr απέχουν μόλις 6 χλμ από το τεμάχιο 11 που έχει αδειοδοτηθεί στην TOTAL. Οι πιθανότητες ανεύρεσης κοιτασμάτων και στο δικό μας τεμάχιο στη δική μας ΑΟΖ, φαίνεται να είναι εύλογα ενθαρρυντικές.

Το 2016, είναι η χρονιά που θα ληφθούν οι αποφάσεις για τους τρόπους αξιοποίησης των αποθεμάτων στο οικόπεδο 12 και θα ολοκληρωθούν οι σχεδιασμοί μας τόσο με το Ισραήλ όσο και την Αίγυπτο –και όχι μόνο. Δεν θέλω να παραλείψω να αναφέρω ότι, εντός του 2016, θα πάρουμε και τις αποφάσεις μας για την ενδιάμεση λύση χρήσης φυσικού αερίου για εσωτερική χρήση, ενώ αναμένουμε ότι θα κορυφωθεί και το ενδιαφέρον εταιρειών για συνεργασία με τη χώρα μας.

Όλο αυτό το σκηνικό συνιστά μία ιδανική προοπτική ανάπτυξης επενδυτικού κλίματος, στο οποίο προσβλέπουμε με ενδιαφέρον.

Φίλες και φίλοι,

Αποτελεί πεποίθησή μου πως η ασφάλεια και η σταθερότητα σε μία χώρα συνιστούν τον βασικό παράγοντα ευημερίας. Γι' αυτό και από τον περασμένο Μάιο, έχουμε επικεντρώσει τις προσπάθειες και σε ένα άλλο μέτωπο: αυτό της προσπάθειας επίλυσης του κυπριακού προβλήματος. Έχουμε βάλει στο τραπέζι όλες τις πτυχές του Κυπριακού και ευελπιστώ πως θα έχουμε τη δυνατότητα, σύντομα, να έχουμε σαφέστερη εικόνα της πορείας των διαπραγματεύσεων.

Δεν θέλω να κάνω αναφορά στον βαθμό αισιοδοξίας ή δυσκολιών ή της συναντίληψης που υπάρχει στους διάφορους τομείς και στα θέματα που συζητούνται. Πάρα ταύτα, παρά τις δυσκολίες που είναι υπαρκτές, θεωρώ πως υπάρχει αυτή την περίοδο μία καλή ευκαιρία για επίλυση του εθνικού μας προβλήματος. Όπως, όμως, δηλώσαμε στις 25 Νοεμβρίου, τόσο εγώ όσο και τουρκοκύπριος ηγέτης, έχουμε την πεποίθηση πως μπορούμε στο εγγύς μέλλον να ξεπεράσουμε τις υπαρκτές μας διαφωνίες.

Νομίζω διαθέτουμε και οι δύο και τη βούληση και την αποφασιστικότητα. Αρκεί να διαπραγματευτούμε έχοντας και τη βοήθεια χωρών που επηρεάζουν αυτές τις αποφάσεις. Και πιο συγκεκριμένα, θέλω να ελπίζω ότι θα υπάρξει η έμπρακτη στήριξη, ενθάρρυνση και υποβοήθηση από πλευράς Τουρκίας, έτσι ώστε να καταλήξουμε το συντομότερο σε μια λύση που θα επιτρέπει επιτέλους την ελπίδα, την προοπτική, τη δημιουργία ενός σύγχρονου κράτους απόλυτα συμβατού όσον αφορά στο κερτημένο, τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη λειτουργικότητα με τα λοιπά κράτη της Ευρώπης.

Δεν χρειάζεται να επαναλάβουμε τα πλεονεκτήματα από μια επίλυση του εθνικού μας προβλήματος που εδώ και 41 χρόνια προκαλεί προβλήματα και στην ελληνοκυπριακή και στην τουρκοκυπριακή κοινότητα. Είναι προφανές πως οι δύο αυτές παράμετροι, η επίλυση δηλαδή του Κυπριακού, αλλά και η αξιοποίηση των φυσικών μας πόρων, ανοίγουν ορίζοντες που δεν είχαμε ποτέ ξανά ονειρευτεί για τον τόπο μας.

Για το μέλλον μας, επιλέγουμε ένα κράτος σταθερό και ασφαλές. Επιλέγουμε τη λύση της ομοσπονδίας όπως την περιγράφουμε στην κοινή δήλωση της 11^{ης} Φεβρουαρίου 2014 –αντανακλώντας βεβαίως τις Συμφωνίες Κορυφής 1977 και 1979 και τη Συμφωνία της 8^{ης} Ιουλίου 2006-, γιατί πιστεύουμε πως με αυτή τη λύση κερδίζουμε.

Κερδίζουμε σε ανάπτυξη, ευημερία, ελευθερία, επανένωσης της πατρίδας μας, απαλλαγής της από τα κατοχικά στρατεύματα.

Κυρίες και κύριοι,

Η χώρα μας δεν είναι πια η Κύπρος που στη διεθνή πολιτική σκηνή λειτουργεί μόνο με τον καταγγελτικό της λόγο. Δεν λειτουργούμε πια μονοθεματικά επιδιώκοντας την επίλυση του Κυπριακού, αξιοποιώντας την παρουσία μας σε διεθνή φόρα. Το πράττουμε βεβαίως και αυτό, αλλά παράλληλα και ταυτόχρονα, ενεργούμε ως ένα σύγχρονο κράτος με πολυδιάστατη πολιτική, όσον αφορά στις εξωτερικές μας σχέσεις, είτε τον τρόπο εξυπηρέτησης των συμφερόντων της πατρίδας μας. Αντίθετα, οι προσπάθειές μας στο Κυπριακό αποκτούν ερείσματα μέσα από την ενεργή παρουσία και θέση σε όλα τα μεγάλα ζητήματα της περιοχής μας.

Παράδειγμα η πρόσφατη σύνοδος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου: Από τα 28 μέλη, αν έλαβαν τον λόγο τα 22, και τα 22 υπερτόνισαν ενώπιον του Τούρκου Πρωθυπουργού την ανάγκη οπωσδήποτε να εξευρεθεί λύση ή η Τουρκία να ανταποκριθεί στις κυπρογενείς της υποχρεώσεις. Και οι κυπρογενείς της υποχρεώσεις δεν είναι άλλες από το να συμβάλει στη λύση, από το να βελτιώσει τις σχέσεις με την Κύπρο, από το να δημιουργήσει τις προοπτικές όπως αυτές καταγράφονται στο διαπραγματευτικό πλαίσιο που έχει συμφωνηθεί.

Η λύση στο κυπριακό πρόβλημα θα συνιστά μία σημαντική επιτυχία για ολόκληρο το διεθνές σύστημα, καθώς θα αποτελέσει το πρώτο επιτυχές παράδειγμα στην περιοχή μας, επίλυσης κρίσεων με διάλογο. Θα είναι ένα παράδειγμα που είμαι βέβαιος, η διεθνής κοινότητα θα έχει κάθε λόγο να στηρίξει τόσο για να επιτευχθεί όσο και να ευημερήσει.

Η παρουσία στη χώρα μας, Υπουργών Εξωτερικών μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας –και όχι μόνο- όπως του Άγγλου, του Γερμανού, του Αμερικανού, του Ρώσου και εντός του μηνός -21 Δεκεμβρίου πιο συγκεκριμένα- του Κινέζου Υπουργού Εξωτερικών, αλλά και του Γάλλου Προέδρου Ολάντ, προ ολίγων ημερών, επιβεβαιώνει εμφαντικά την εκτίμησή μου αυτή. Δηλαδή, ένα πρωτόγνωρο διεθνές

ενδιαφέρον που έχει δημιουργηθεί ως αποτέλεσμα μιας πολυδιάστατης και όχι μονοθεματικής πολιτικής.

Φίλες και φίλοι,

Κλείνοντας, θα ήθελα να συγχαρώ τους διοργανωτές για την πρωτοβουλία διεξαγωγής αυτής της εξαιρετικής σημασίας συμπόσιο. Είμαι βέβαιος ότι οι γνώσεις και το κύρος των εισηγητών θα συμβάλουν τα μέγιστα στην ανάπτυξη ενός ιδιαίτερα παραγωγικού διαλόγου.

Σας εύχομαι κάθε επιτυχία στις εργασίες του Συμποσίου σας.
